

Stortingets presidentskap

Deres ref

Vår ref
20/839 -

Dato
24.02.2020

Spørsmål nr. 987 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk

Jeg viser til brev av 17. februar 2020 fra Stortingets president vedlagt følgende spørsmål fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk:

Spørsmål:

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til skriftlig besvarelse til finansministeren:

Hvor mye har de 1000 rikeste i Norge fått i skatteutt siden 2013, og hvordan ville dette tallet endret seg om aksjerabatten i stedet hadde vært 80 pst., satsen 1,1 pst., og sats på formue over 10 mill. kroner hadde blitt satt 1,2 pst.

Svar:

Med vedtatt budsjett for 2020 er bunnfradraget i formuesskatten 1,5 mill. kroner (3 mill. kroner for ektepar), og formuesskattesatsen er 0,85 pst. Aksjer og driftsmidler inkl. næringseiendom og tilordnet gjeld verdsettes til 75 pst. av beregnet verdi. Lavere formuesskatt fremmer sparing og styrker norsk eierskap.

De ti prosent rikeste etter bruttoinntekt inkl. skattefrie ytelser betalte i 2013 38,5 pst. av all personskatt i Norge. I 2018 hadde denne andelen steget til 38,7 pst., og de ti prosent rikeste i 2018 betaler dermed en noe større andel av samlet skatt i 2018 enn i 2013.

Analyser som omfatter skatteendringer over flere år, er komplekse og tidkrevende, og usikkerheten i analysene øker jo flere år analysen dekker. Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennomfører slike analyser kun for vedtatte skatteregler og begrenset til én stortingsperiode. De flerårige analysene omtalt nedenfor dekker derfor stortingsperioden 2014-2017 og perioden 2018-2020 separat. Anslag for skatteendringer er basert på SSBs beregninger med skattemodellen LOTTE-Skatt.

I beregningene for perioden 2014-2017 er skattereglene i 2013 fremført til 2017-nivå. Dette er gjort ved at beløpsgrenser (fradrag og innslagspunkt) som gjaldt i 2013, justeres med anslag for årlig lønnsvekst til 2017. Skatteberegningene med 2013-regler fremført til 2017 sammenlignes med en beregning der skattesystemet i 2017 er lagt til grunn. Differansen mellom disse to beregningene illustrerer den samlede virkningen av vedtatte endringer i 2014, 2015, 2016 og 2017. Det er beregnet med utgangspunkt i befolkningssammensetningen, inntekter og formue slik disse er anslått for 2017.

Beregningene for skatteendringer fra 2013 til 2017 inkluderer alle endringer i inntekts- og formuesskatten til personer som det har vært mulig å regne på i modellen. Beregningene gir et anslag på et samlet proveny som er om lag 21,5 mrd. kroner lavere påløpt i 2017 enn hva det ville vært med skattesystemet i 2013. Av dette utgjør lavere formuesskatt om lag 5,6 mrd. kroner.

Enkelte endringer i perioden 2014-2017 er ikke med i beregningene fordi de ikke inngår i LOTTE-Skatt. Det gjelder blant annet følgende endringer i personbeskatningen:

- ny ordning for skattefavisert individuell sparing til pensjon innført i 2017
- skattefavisert pensjonssparing for selvstendig næringsdrivende
- fradrag i inntektsskatten for personer med aksjeinntekter som faller inn under skatteincentivordningen for langsiktige investeringer i oppstartsselskap
- ordningen med utsatt betaling av formuesskatt for eiere av virksomheter
- økt skjermingsrente i aksjonær- og deltakermodellen
- økt samlet sparebeløp i BSU fra 200 000 til 300 000 kroner
- skattlegging av lån fra selskap til personlig aksjonær

Virkningene av skatteendringene i perioden 2018-2020 er beregnet etter samme metode. Skattereglene i 2017 er fremført til 2020-nivå for å anslå hva skatten ville vært i 2020 med 2017-regler i beregningene. Alle beløpsgrenser er fremskrevet med lønnsveksten. Det beregnede provenyet basert på disse forutsetningene sammenlignes så med provenyet som følger av skattereglene for 2020. Analysen er basert på datagrunnlaget for 2017 (befolkningssammensetning, inntekter og formue) som er fremført til 2020.

Beregningene inkluderer alle endringer i inntekts- og formuesskatten til personer som det har vært mulig å regne på i modellen. Beregningene gir et anslag på et samlet proveny som er om lag 2,6 mrd. kroner lavere påløpt i 2020 enn hva det ville vært med skattesystemet i 2017. Av dette utgjør lavere formuesskatt om lag 0,6 mrd. kroner.

Enkelte endringer i inntektsskatten for personer i 2018-2020 inngår ikke i beregningene. Det gjelder:

- innstramminger i fradragsreglene og arbeidsgivers skattefrie dekning av merutgifter til kost og losji
- redusert beskatning av opsjoner i arbeidsforhold for små oppstartsselskap
- fjerning av skattefritt hyretillegg
- redusert rabatt for elbiler i firmabilbeskatningen
- skattlegging av kortidsutleie av egen bolig
- endringer i reisefradraget
- lukking av skattebegrensningsregelen ved liten skatteevne
- maksimal beløpsgrense for personalrabatter

- skattlegging av tips
- skattefavorisert pensjonssparing for selvstendig næringsdrivende
- lavere personfradraget for å finansiere NRK-lisens
- fradrag for underholdsbidrag
- Uønskede tilpasninger ved nystiftelser i i formuesskatten
- Utsiktet kjederabatt ved bruk av sikkerhetsventil for næringseiendom i formuesskatten

Endringer i selskapsbeskatningen, arveavgiften, merverdiavgift og særavgifter er ikke medregnet i noen av beregningene. Atferdsendringer som følge av skatteendringer er ikke tatt hensyn til.

Tabell 1 og 2 viser virkningene på kort sikt av skatteendringene fra 2013 til 2017 og fra 2017 til 2020 etter beregnet nettoformue for de 1 000 rikeste personer 17 år og eldre.

Tabell 1 Anslåtte endringer i skatt fra 2013 til 2017 for de 1 000 rikeste personer som er 17 år og eldre. Negative tall betyr lettelser. Anslagene er regnet i forhold til skattereglene for 2013 justert til 2017.

Beregnet nettoformue ¹	Skatt i 2017. Mill. kroner	Endring i skatt. Mill. kroner	Gjennom- snittlig endring i skatt. Kroner	Herav: Gjennom- snittlig endring i formuesskatt. Kroner
Topp 1 000 personer	6 300	-800	-806 100	-900 700

¹Omfatter beregnet bruttoformue fratrukket bruttogjeld. Beregnet bruttoformue inkluderer formue uten formelle verdsettingsrabatter for primærbolig, sekundærbolig, næringseiendom og aksjer og driftsmidler. For øvrig benyttes ligningsverdier. Gjelden er heller ikke redusert.

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrås Skattemodell, LOTTE-Skatt.

Det gjøres oppmerksom på at resultatene for perioden 2014-2017 og for 2018-2020 ikke kan summeres, blant annet fordi beregningene bygger på ulike referansealternativer med ulike datagrunnlag.

Tabell 2 Anslåtte endringer i skatt fra 2017 til 2020 for de 1 000 rikeste personer som er 17 år og eldre. Negative tall betyr lettelser. Anslagene er regnet i forhold til skattereglene for 2017 justert til 2020

Beregnet nettoformue ¹	Skatt i 2020. Mill. kroner	Endring i skatt. Mill. kroner	Gjennom- snittlig endring i skatt. Kroner	Herav: Gjennom- snittlig endring i formuesskatt. Kroner
Topp 1 000 personer	7 250	-305	-306 300	-381 300

¹Omfatter beregnet bruttoformue fratrukket bruttogjeld. Beregnet bruttoformue inkluderer formue uten formelle verdsettingsrabatter for primærbolig, sekundærbolig, næringseiendom og aksjer og driftsmidler. For øvrig benyttes ligningsverdier. Gjelden er heller ikke redusert.

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrås Skattemodell, LOTTE-Skatt.

Representanten Lerbrekk spør hvordan skatten for de 1 000 rikeste ville endret seg om rabatten for aksjer og driftsmidler mv. i stedet hadde vært 80 pst., satsen 1,1 pst., og sats på formue over 10 mill. kroner hadde blitt satt til 1,2 pst. Fordi SSB ikke gjennomfører flerårige analyser som strekker seg lenger enn en stortingsperiode, er denne delen av spørsmålet besvart ved å sammenligne formuesskattereglene i spørsmålet med formuesskatteregler i 2017 fremført til 2020. Sammenligningen dekker altså ikke hele perioden 2014-2020.

I beregningene i tabell 3 er det lagt til grunn at rabatten for aksjer og driftsmidler mv. settes til 20 pst. (80 pst. verdsettelse). Satsen i formuesskatten er forutsatt økt fra 0,85 til 1,1 pst., og det er innført et nytt trinn i formuesskatten, hvor det skal betales 1,2 pst. skatt på nettoformue over 10 mill. kroner (20 mill. kroner for ektepar). Anslag for skatteendringer er gjennomført av SSB med skattemodellen LOTTE-Skatt. Sammenlignet med formuesskattereglene i 2020 vil formuesskatteendringene i spørsmålet øke provenyet med om lag 6,7 mrd. kroner. Alle med en samlet netto skattemessig formuesverdi over bunnbeløpet på 1,5 mill. kroner (3,0 mill. kroner for ektepar) vil få en skatteskjerpelse. Resultatene for de 1 000 rikeste vises i tabell 3.

Tabell 3 Anslåtte endringer i skatt av endringene i formuesskatten som angitt i spørsmålet. De 1 000 rikeste personer som er 17 år og eldre. Negative tall betyr lettelser. Anslagene er regnet i forhold til skattereglene for 2017 justert til 2020

Beregnet nettoformue ¹	Skatt i 2020. Mill. kroner	Endring i skatt. Mill. kroner	Gjennom- snittlig endring i skatt. Kroner	Herav: Gjennom- snittlig endring i formuesskatt. Kroner
Topp 1 000 personer	9 120	1 565	1 565 300	1 489 950

¹Omfatter beregnet bruttoformue fratrukket bruttogjeld. Beregnet bruttoformue inkluderer formue uten formelle verdsetningsrabatter for primærbolig, sekundærbolig, næringseiendom og aksjer og driftsmidler. For øvrig benyttes ligningsverdier. Gjelden er heller ikke redusert.

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå Skattemodell, LOTTE-Skatt.

Med hilsen

Jan Tore Sanner